

هشدار جدی کمبود عرضه در بازار طلای سیاه

تلاش آمریکا برای صفر کردن صادرات نفت خام کشورمان و افزایش تنش‌های ژئوپلیتیک در دنیا با محوریت ایران و آمریکا از مهم‌ترین دلایل حرکت این کالای استراتژیک به سمت محدوده ۱۰۰ دلار و بیش از آن است. پیش‌بینی بازگشت نفت به کانال ۱۰۰ دلار بر بشکه، سال گذشته نیز از سوی تحلیلگران بازار مطرح شده بود؛ اما ریسک‌های ژئوپلیتیک فعلی باعث شده‌اند این پیش‌بینی این بار در فضایی جدی‌تر طرح شود. سپتامبر سال گذشته زمانی بود که در آستانه اجرای فاز دوم تحریم‌های آمریکا با تمرکز بر صادرات نفت ایران، کارشناسان انتظار بازگشت نفت ۱۰۰ دلاری را به بازار تزریق کردند. اما این پیش‌بینی با اعطای معافیت‌های نفتی محقق نشد. حال با افزایش تنش‌ها میان ایران و آمریکا در منطقه خلیج فارس، تمدید نشدن معافیت‌های نفتی شش ماهه و حرکت کند عربستان برای افزایش تولید، به نظر می‌رسد بازار نفت بیش از پیش آماده ورود به محدوده ۱۰۰ دلاری است.

افزایش ریسک‌های ژئوپلیتیک در نقاط مختلف دنیا باعث شده است معامله‌گران بازار نفت بازگشت قیمت‌های ۹۰، ۱۰۰ و ۱۱۰ دلار بر بشکه را به قدری محتمل بدانند که روی آن سرمایه‌گذاری کنند. ایران، ونزوئلا، لیبی و نیجر به همگی در لیست تأمین‌کنندگان نفت خام دنیا هستند، در حالی مهم‌ترین نقش را در بازگشت احتمالی نفت به محدوده ۱۰۰ دلار بر بشکه بازی می‌کنند که فشار آمریکا در ایجاد ریسک تولید در سه کشور نخست کاملاً مشهود است. تحریم‌های نفتی آمریکا علیه ایران و ونزوئلا از یکسو و حمایت دونالد ترامپ از تحرکات نیروهای تحت فرمان ژنرال حفتر که مشغول مبارزه با دولت رسمی در لیبی است از سوی دیگر، مهم‌ترین دلایل بازگشت قیمت ۱۰۰ دلاری در معاملات آتی طلای سیاه شده است. در میان ریسک‌های موجود در سمت عرضه نفت خام، می‌توان گفت نقش ایران حساس‌تر از دیگر نقاط ریسک‌خیز است. طی یک سالی که از خروج غیرقانونی آمریکا از توافق بین‌المللی برجام می‌گذرد، این نخستین بار نیست که گمانه بازگشت نفت ۱۰۰ دلاری مطرح می‌شود. همزمان با اعلام خبر تمایل ترامپ به خروج از برجام و تقویت بازگشت تحریم‌های آمریکا علیه ایران، بازار نفت پس از تجربه محدوده بیش از ۸۶ دلار بر بشکه زیر فشار تهدید خروج نفت ایران از بازار، در ماه سپتامبر انتظار بازگشت نفت ۱۰۰ دلاری را تجربه کرد. حال با گذشت یک سال از زمان خروج یکجانبه آمریکا از برجام، تحرکات این کشور در خلیج فارس و ارسال پیام‌های تهدیدآمیز نظامی علیه ایران، در کنار آمارهای کاهشی از صادرات نفت کشورمان، باعث بازگشت دوباره نفت به محدوده ۱۰۰ دلار در پیش‌بینی‌ها شده است؛ اما این بار محتمل‌تر از گذشته.

به گزارش بلومبرگ، طی ۹ جلسه معاملاتی گذشته بیش از ۴۵ میلیون بشکه نفت خام با قیمت‌های ۹۰، ۱۰۰ و ۱۱۰ دلار بر بشکه معامله شده است. مهم‌ترین دلیل ثبت این معاملات، در خطر قرار گرفتن عرضه استاندارد نفت از سوی تولیدکنندگان عمده نفت خام از جمله ایران است. چشم‌انداز فعالان بازار نفت زیر سایه ریسک‌های ژئوپلیتیک در حالی معاملات آتی نفت خام را به محدوده ۱۰۰ دلار بر بشکه هدایت می‌کند که سایه جنگ تجاری آمریکا با چین به عنوان اهرم فشار بر قیمت‌ها، هنوز از سر بازار طلای سیاه کم نشده است. هر بشکه نفت خام برنت در آخرین روز هفته کاری گذشته، با وجود ثبت رشد ۲۳ سنتی در معاملات روز جمعه، عملکرد هفتگی را با کاهش ۰/۳ درصدی به ثبت رساند. این سومین هفته کاهشی این نفت شاخص بود که روز جمعه روی قیمت ۶۲/۷۰ دلار بر بشکه باقی ماند. هر بشکه نفت خام آمریکا نیز با افت چهار سنتی در پایان معاملات روز جمعه، روی قیمت ۶۶/۶۱ دلار بر بشکه باقی ماند که در نهایت منجر به ثبت افت هفتگی ۰/۵ درصدی برای این نفت شاخص شد.

با وجود ثبت یک هفته کاهشی دیگر برای طلای سیاه، تحلیلگران بازار نفت پتانسیل رشد قیمت‌ها را بالا ارزیابی می‌کنند. در کنار شدت گرفتن ریسک‌های ژئوپلیتیک به ویژه در خاورمیانه؛ پایان یافتن دوره تعمیر و نگهداری پالایشگاه‌های آمریکایی و همچنین آغاز فصل رانندگی در آمریکا، تقاضا برای نفت خام را افزایش داده و قیمت‌ها را با رشد همراه خواهد کرد. تام کلوزا، تحلیلگر ارشد در Service Information Price Oil در این زمینه به رویترز گفته است: «با وارد شدن پالایشگران آمریکایی، طی ۱۰۰ روز آینده یا بیشتر، تقاضای نفت خام به شکلی چشمگیر از عرضه سبقت خواهد گرفت.»

سایه سنگین ریسک‌های ژئوپلیتیک

ریسک‌های ژئوپلیتیک در واقع به اتفاقاتی اطلاق می‌شود که می‌توانند مسیر عرضه مناسب نفت خام به بازار جهانی را با اختلال جدی مواجه کنند. در چنین شرایطی، پاداش خوبی در انتظار معامله‌گرانی است که روی این ریسک‌ها سرمایه‌گذاری کرده‌اند. چنین اتفاقی همین حالا در بازار جهانی نفت در حال رقم خوردن است. برخی معامله‌گران با در نظر گرفتن اوضاع فعلی دنیا، روی انتظار نفت ۱۰۰ دلاری سرمایه‌گذاری می‌کنند. این دسته از معامله‌گران در حالی روی اتفاقی که هنوز رخ نداده سرمایه‌گذاری می‌کنند که مهم‌ترین دلیل آنها برای پذیرش ریسک نهفته در این سرمایه‌گذاری، چشم‌انداز شرایط فعلی در آینده است. به این معنا که تصور آنها از آینده، شرایطی را پیش روی آنان ترسیم می‌کند که عرضه نفت در کنار اوج گرفتن تقاضا در نیمه دوم سال را برای پاسخگویی به موج نیاز به نفت ناکافی می‌دانند.

در این میان نگرانی از اختلال عرضه نفت از مسیر تنگه هرمز، به عنوان یکی از مهم‌ترین ریسک‌های پیش روی بازار، با حرکت ناوهای جنگی جدید آمریکایی به سمت خلیج فارس بیش از پیش افزایش یافته است. تنگه هرمز مسیر عبور حدود ۱۸ میلیون بشکه نفت خام در روز است. با جدی شدن تهدیدهای آمریکا بر صفر کردن صادرات نفت خام ایران، رئیس‌جمهوری کشورمان تلویحا مسدود کردن این تنگه استراتژیک را مطرح کرد. حسن روحانی پیش از این اعلام کرده بود «اگر آمریکا به اقدامات خود برای قطع صادرات نفت ایران ادامه دهد ایران اطمینان حاصل خواهد کرد که هیچ کشور دیگری نتواند نفت خود را صادر کند.»

برخی کارشناسان عقیده دارند ایران به لحاظ حقوقی می‌تواند تدابیر امنیتی را در تنگه هرگز افزایش دهد و کنترل‌های سختگیرانه‌تر از شرایط معمول را اعمال کند.

تفاوت انتظار جدید نفت ۱۰۰ دلاری با گذشته

در چنین شرایطی، با لغو معافیت‌ها برای خریداران نفت خام ایران و همچنین تحرکات نظامی آمریکا در منطقه خاورمیانه، هشداریها بیش از هر زمانی جدی تلقی می‌شوند تا یک بار دیگر پس از سپتامبر ۲۰۱۸ که طغیان نفت ۱۰۰ دلاری پیش‌بینی می‌شد، این پیش‌بینی جدی‌تر از آن بازه زمانی مطرح شود. تفاوت پیش‌بینی نفت ۱۰۰ دلاری در سپتامبر سال گذشته میلادی و بازه زمانی فعلی در این است که پس از طرح این پیش‌بینی قیمتی در آن زمان، دونالد ترامپ در ماه نوامبر و همزمان با آغاز فاز دوم تحریم‌های نفتی ایران، به هشت خریدار نفت خام ایران معافیت ۶ ماهه از تحریم‌های نفتی اعطا کرد. در آن زمان این اقدام در کنار بالا گرفتن تنش‌های تجاری چین و آمریکا، نه تنها فرصت تحقق نفت ۱۰۰ دلاری را از بازار گرفت بلکه افت حدوداً ۴۰ درصدی قیمت‌ها را تا پایان سال گذشته میلادی رقم زد. افزایش چشمگیر تولید عربستان و روسیه نیز در افزایش فشار به قیمت‌ها اثرگذار بود. اما حالا فرصت ۶ ماهه خرید نفت ایران از ابتدای ماه جاری میلادی بدون تمدید از سوی کاخ سفید به انقضا رسیده است. سعودی‌ها نیز با وجود قول همکاری به آمریکا برای پوشش جای خالی نفت ایران در بازار، عجله چندانی برای افزایش تولید از خود نشان نمی‌دهند. بنابراین رسیدن قیمت نفت به محدوده ۱۰۰ دلاری جدی‌تر شده است. در عین حال آمریکا به دلیل آنچه خود مقابله با ایران می‌نامد، پس از اعزام ناو هواپیمابر آبراهام لینکلن به خلیج فارس، روز جمعه اعلام کرد که «واشنگتن سیستم دفاع موشکی پاتریوت را به خاورمیانه منتقل کرده است.» اما این تنها اقدام تحریرآمیز آمریکا در منطقه خاورمیانه و خلیج فارس نبوده است. بر اساس گزارش‌های موجود، واشنگتن همچنین ناو جنگی یواس‌اس آرلینگتون را که برای انتقال وسایل نقلیه آبی-خاکی مورد استفاده قرار می‌گیرد به خلیج فارس اعزام کرده تا به ناو هواپیمابر آبراهام لینکلن بپیوندد. در اقدامی دیگر، چهار بمب افکن بی-۵۲ از سوی آمریکا به پایگاه نظامی‌اش در قطر فرستاده شد. تمام این اقدامات که از سوی آمریکا با هدف مقابله با ایران انجام شده، نتیجه‌ای جز افزایش نگرانی از آینده عرضه نفت خام در بازار و ایجاد چشم‌انداز رشد قیمت این محصول استراتژیک نداشته است.

معامله‌گران در شرایطی روی نفت ۱۰۰ دلاری شرط‌بندی می‌کنند که به تازگی جان کیلداف، تحلیلگر ارشد انرژی در گفت‌وگو با سی‌ان‌بی‌سی اعلام کرده بود «افزایش تنش‌ها میان ایالات متحده آمریکا و ایران عاملی اساسی در نوسانات قیمت نفت است اما معامله‌گران توجه کافی به آن ندارند.» کیلداف نقش تنش‌ها میان آمریکا و ایران را به قدری برای بازار نفت جدی ارزیابی می‌کند که عقیده دارد حتی اگر اقدامی برای مسدود کردن تنگه هرگز از سوی ایران رخ ندهد، یک اتفاق کوچک می‌تواند قیمت طلای سیاه را به شکلی چشم‌گیر افزایش دهد.

دیگر نقاط ریسک‌خیز بازار نفت

نگاهی دقیق‌تر به شرایط کشورهای تولیدکننده نفت خام، نشان می‌دهد که تنها افزایش تنش‌ها میان ایران و آمریکا نیست که بازگشت نفت ۱۰۰ را محتمل کرده است. درگیری‌های سیاسی و نظامی داخلی در الجزایر و تداوم درگیری‌ها در لیبی به عنوان اعضای آفریقای اویک، دیگر ریسک‌های اختلال عرضه در بازار نفت هستند. هر دو این کشورها حدود یک میلیون بشکه در روز نفت تولید می‌کنند و بازار را با تهدید خروج ۲ میلیون بشکه در روز مواجه کرده‌اند. در کنار این دو کشور، صادرات یکی از مهم‌ترین گریدهای نفتی نیجریه نیز با وجود رشد تولید این کشور در پی درگیری‌های داخلی، متوقف شده است.

تمام این اتفاقات باعث شده‌اند عرضه و تقاضا بیش از اندازه به یکدیگر نزدیک شوند؛ اتفاقی که می‌تواند به راحتی منجر به پیشی گرفتن تقاضای نفت خام از عرضه آن شده و قیمت‌ها را با جهش همراه سازد. یکی از نشانه‌های کمبود عرضه در بازار این است که معامله‌گران حاضر به پرداخت هزینه‌ای بیشتر برای تأمین فوری نفت از منابع مطمئن هستند. بر این اساس به گزارش بلومبرگ، قیمت نفت خام برنت برای ماه جولای (حدود دو ماه آینده)، ۹۷ سنت بیشتر از قیمت این نفت شاخص در آگوست (ماه بعد از جولای) قیمت‌گذاری شده است. با کنار هم قرار دادن تمام تکه‌های فعلی پازل بازار نفت و آشکار شدن نشانه‌های بازگشت نفت ۱۰۰ دلاری، باید دید تغییری در سیاست خارجی آمریکا ایجاد خواهد شد یا برخلاف میل رئیس‌جمهوری این کشور، رویای نفت ارزان ترامپ در آینده‌ای نه چندان دور از بین خواهد رفت.

<https://www.otaghkhabar24.com/news/171969> Source URL: